

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammelhandschrift - Cod. Aug. perg. 176

[S.l.], [1. Drittel des 9. Jh.]

Tractatus VIII

[urn:nbn:de:bsz:31-1603](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1603)

catholicā uementi non delatur baptismus.
ne titulus. imperatoris deleatur; Sed
quid fit incatholica. agnoscitur titulus.
intra possessor subtitulis suis. quo intra
bat p̄ do subtitulis alienis; EXPLICIT VII;
INCIPIT TRACT OCTAUIUS EIUS DĒ;

De octaua feria paschae. id est dominica.
ab eo qđ scribitū ē dñm nemo uidit unquā;
Si dilexerimus inuicē. dñs in nobis manet.
& dilectio eius erit p̄fecta in nobis. usq;
ad id quod ait; Dñs dilectio ē. & qui manet. in
dilectione. in dō manet & dñs in eo manet;

Dilectio. dulce uerbū. sed dulcius factū.
semp de illa loqui non possumus; Multa
enī agimus. & diuersae actiones disten
dunt nos. ut non uacet & linguae nr̄ae semp
de dilectione loqui; Nam nihil melius age
ret & lingua nr̄a. sed de qua semp loqui non
licet. semp eam custodire licet. sic nunc qđ
cantamus. att. numquid hoc semp faci
mus. uix unius horae non toto spatio. sed
parua particula. cantamus. att.

Quocirca ad aliud. est autem. attendi. sic iam notis
 laudate dominum; Quidam lingua laudat. non
 semper potest. quidam moribus laudat. semper
 potest; Opera misericordiae affectus cari-
 tatis. scientia pietatis. incorruptio castitatis.
 modestia sobrietas; Semper haec tenenda
 sunt. siue cum in publico sumus. siue cum
 domo. siue cum ante homines. siue cum in
 cubiculo. siue loquentes. siue tacentes. siue
 aliquid agentes. siue uacantes. semper haec
 tremenda sunt. quia intus sunt; Omnes istae
 uirtutes quas nominavi. quis autem sufficit
 omnes nominare. quasi exercitus est imperato-
 ris. qui sedet intus in mentibus; Quo
 modo enim imperator per exercitum suum agit.
 quod ei placet. sic dominus in his christus incipiens habi-
 tare in interiore. homine nostro. id est in
 mente perfidens. utitur istis uirtutibus; quas
 ministrat suis; Et per has uirtutes quae ui-
 deri oculis non possunt. & tamen quando no-
 minantur laudantur; Non autem laudarentur.
 nisi amarentur. non amarentur. nisi uide-

rentur. & si utiq; non amarentur. nisi uide-
rentur. alio loco uidentur. id est interiore
cordis aspectu; Per has uirtutes inuisibiles.
mouentur membra uisibilit̄. p̄ des ad am-
bulandū. sed quo. quo modo erit bona uolun-
tas quemilitat. bono imperatori. manus
ad operandum. sed quid. qd̄ iusserit caritas.
quae inspirata est intus ab sp̄u sc̄o; Membra
ergo uidentur. commouent̄; Qui iubet in-
tus non uidetur. & quis intus iubeat p̄ se ip-
se solus nouit qui iubet. & ille intus cui iubetur;
Namq; fr̄s au distis modo cum euangeliū lege-
retur. cetera si aurem ibi non corporis sed &
cordis habuistis. quid ait. caue facere iusti-
tiā ur̄am coram hominib; ut uideamini ab eis;
Num quid hoc uoluit dicere. ut quae cumq;
bona facimus abscondamus ab oculis homi-
num. & timeamus uideri. si times sp̄u sc̄o. & uires.
non habebis imitatores; Debes ergo uideri.
sed ad hoc non debes facere ut uidearis. non
tibi debet finis debet ēē gaudium tuum. non tibi
terminus laetitiae tuae. ut putes te totū

fructū consuetū eē boni operis tui. cū uisus
 fueris. atq; laudatus; nihil ē hoc. contem
 ne te cū laudaris. ille in te laudetur. qui p
 te operatur; Noli ergo ad laudē tuā ope
 rari qđ bonū agis. sed ad laudem illius. a quo
 habes ut bonum agas; Abste habes male
 agere. adō bene habes. agere. contra p
 uer si homines. uidele quam p posterisint;
 Quod faciunt bene sibi uolunt tribuere.
 si male faciunt. dñm uolunt accusare; Con
 ueste hoc distostum. nescio quid. & p poste
 rū faciens illud. quod ammodo capite de
 orsum. quod sursum faciens deorsum; Quod
 deorsum. faciens sursum; Deorsū uis facere
 dñm. & te sursum; Præcipitaris. non eleuaris;
 Ille enī semp sur sū est; Quid ergo tu bene
 & dñm male. immo hoc dic si uis uerius dicere.
 ego male. ille bene. & qđ ego bene. ab illo
 bene. Nam amē quic quid ago male; Ista
 confessio confirmat cor. & facit dilectionis
 fundamenta; Nam si opera nra absconde
 re deberemus bona ne uideant^r ab hominib;.

ubi ē sententia illa dñi. in eo sermone quē
habuit in monte. ubi hoc dixit & illud pau
lo ante dixit. luceant opera ur̄a bona corā
hominib; & non ibi cessauit. & non ibi finē
fecit. sed addidit. & glorificent patrē ur̄m
qui in caelis ē; Et ap̄t̄s quid ait. eram aū
ignotus facie & colesus iudeae quae erant
in xp̄o; Tantum aū audientes erant. quia
quia aliquando nos p̄sequēbatur. nunc euan
gelizat fidem. quā aliquando uastabat.
& in me magnificabant dñm; Uidēte quē
ad modū & ipse quia sic innotuit finem t̄a
posuerit in laudem suā. sed in laudē dī. &
quantū ad ipsum p̄tinet. erat uastator. & ceterae
p̄secutor. inuidus. malignus. ipse confitebatur.
non nos conuittamur; Amat paulus dici
a nobis p̄ccata sua. ut glorificetur ille qui
talē morbū sanauit; Magnitudinē enim
uulneris. manus medici. secuit & sanauit;
Uox illa de caelo p̄strauit per p̄secutorē. & erēx
p̄dicatorem; Occidit saulū. & uiuificauit
paulū; Saul erat p̄secutor sc̄i iuri. inde nom̄

habuit iste. quando p̄sequēbatur xp̄ianos;
 Postea de saulo factus ē paulus. quid ē pau-
 lus. modicus; Ergo quando saulus. sup̄b;
 elatus. quando paulus. humilis. modicus;
 Ideo sic loquitur paulo post uidebotē. id est
 post modicū; Audi quia modicus factus
 est. ego enī sū minimus ap̄stolorū. & mi-
 huminimo omnīū sc̄orū. dic̄ in alio loco.
 sicerat int̄ ap̄stolos. tam quā fimbriū uest-
 timenti. sed t̄d̄igit & c̄ta gentiū tā quā
 fluxū patiens. & sanata ē; Ergo fr̄s hoc
 dixerim. hoc dico. hoc si posse nō tacere
 opera modo illa sint in uobis. modo illa
 p̄ tempore. p̄ horis. p̄ dieb;. num quid sēp
 loqui possumus. num quid sēp tacere;
 Num quid sēp reficere corpus. num quid
 sēp ieiunare; Num quid sēp dare
 panē egenti. num quid sēp nudum uesti-
 re. num quid sēp egrotos uisitare. nū-
 quid sēp discordantes concordare. nū-
 quid sēp mortuos sepelire; modo illud. modo
 illud inchoantur ista. & cessant. ille aū imperat.

nec inchoatur. nec cessare debet caritas.
non intermittatur. officia caritatis.
pro tempore exhibeantur; Caritas ergo
sic scriptum est. fraternam permaneat. fortassis
autem nouerit aliquis uerum. ex quo istam
epistolam tractamus uobis beati iohannis. qua
re non commendauerit maxime nisi
fraternam caritatem; Quid diligit fratrem
dicit. & preceptum nobis datum est ut diligamus
in uicem assidue nominauit caritatem
fraternam. dei caritatem. id est qua diligere
debemus deum. non tam assidue nomina
uit. sed tamen non omnino tacuit. de
inimici uero dilectione prorsus tacuit.
Prope pro totam ipsam epistolam. cum uehem
ter nobis predicet commendatque caritatem.
non nobis dicit ut diligamus inimicos.
sed dicit nobis ut fratres diligamus. modo uero
cum euangelium legeretur audiuimus;
Si enim diligitis eos qui uos diligunt. quam
mercedem habebitis. nonne & publica
ni hoc faciunt; Quid est igitur quod pro

magno nob ad pfectionē quandam fra
 ternā dilectionē. commendat ioh̄s apt̄s.
 dñs aũ dicit. non nobis sufficere ut fr̄s diliga
 mus. sed & debere nos ostendere illā dilectionē
 ut pueniamus ad inimicos. qui usque ad
 inimicos puenit. non transiit fr̄s; Ne
 cesse ē sic ignis prius occupat p̄xima. & sic
 se in longinquora distendat. p̄p̄inquo
 tibi fr̄ quā nescio quis homo. rursus tibi
 magis adheret ille quē non noueras tibi tam
 non aduersatur. quā inimicus qui aduer
 satur. extendens dilectionē in p̄ximos.
 ne uocet illā extensionē; Prope enī te
 diligis. qui eos diligis. qui tibi adherent.
 Extende ad ignotos. qui nihil tibi mali fe
 cer̄. transcede & ipsos. pueni ut diligas
 inimicos. hoc cepte dñs. iubeat; Quare iste
 tacuit dilectionē inimici. omnis dilectio
 quae siue carnalis dicitur. quae non di
 lectio sed magis amor dici solet. dilectio
 mis enī nomen magis solet in melioribus
 reb; dici. in meliorib; accipi; Tam̄ omnis

dilectio fr̄i h̄m̄i. utiq; quandā beniuolen-
tiā habet. erga eos qui diliguntur; N̄ enim
sic debemus diligere homines. aut sic possu-
mus diligere uel amare. hoc enī uerbo dīa
usus ē dñs cū diceret. p̄re amas me; N̄ sic de-
bemus amare homines quomodo audimus
gulosos dicere. amo turdos. queris quare.
ut occidat & consumat; Et amare se dicit.
& ad hoc illos amat. ut non sint; Ad hoc
amat. ut perimat. & quicquid ad cibandū
amamus. ad hoc amamus. ut illud consu-
matur. & nos reficiamur; Numquid sic
amandi sunt homines tāquā consumēdi. sed
amicitia quaedā beniuolentia ē. ut ali-
quando p̄stemus eis quos amamus; Quid
si non sit. qđ p̄stem. sua beniuolentia suffi-
cit amanti; Non enī optare debemus eō
miseros. ut possim̄ opera exercere miseri-
cordiae; Das panē esurienti. sed melius
nemo esurit & nulli daret. uestis nudū.
utinā om̄s uestiti eēt. & n̄ eēt ista necessitas.
sepelismostuū. utinā ueniat aliquando

illa uita ubi nemo moriatur; Concordas li-
 tigantes. utinā sit paxilla aliquando a Jer-
 nah uerusalē. ubi nemo discor dat; Hasc
 omnia officia necessitudinū sunt; Tollemis-
 eros. cessabunt opera misericordias; Ope-
 ra misericordias cessabunt. nūquid ardor
 caritatis extinguitur? ger manus ama-
 res felicē hominē. cui nō habes qđ p̄stes;
 Purior ille amor erit. multoq; sincerior;
 Nā si p̄stiteris misero. fostas sis extollere te
 cupis aduersus eū. & eū tibi uis eē subiectū.
 quia auctor es tu beneficii; Ille indigit
 tu in p̄stitus es. quasi maior uideris tu quia
 p̄stitisti. quā ille cui p̄stitū ē; Opta equa-
 lē. ut ambo sub uno sitis. cui nihil p̄stare
 potes; Nā in hoc excessit modū sup̄ba
 anima. & quodammodo auara fuit. quia
 radix omniū malorū auaritia ē. & iterū
 dictū ē. in itū omnis p̄ccati sup̄bia.

etiam in hoc mundo inueniuntur homines qui
 dicitur in scripturis quod in die illa omnes
 in die illa omnes in die illa omnes in die illa omnes

... & querimus aliquando. quomodo sibi
concordent istae duas sententias. radix omnium
malorum auaritia. & initium omnis peccati
supbia; Si initium omnis peccati supbia.
radix omnium malorum supbia est. cetera radix
omnium malorum auaritia est; Inuenimus &
in supbia auaritia esse. excessit enim modum
homo; Quid est. auarum esse. progredi ultra
quam sufficit; Ad a supbia cecidit. initium
omnis peccati supbia inquit. num quid aua
ritia; Quid auarius illo cui deus sufficere
non potuit. ergo si legimus quem admodum
factus sit homo ad imaginem & similitudi
nem dei. & quid de illo dixit deus. & habeat po
testatem piscium maris & uolatilium caeli. &
omnium pecorum quae repunt super terram; Num
quid dixit. habeat potestatem hominum. ha
beat potestatem autem. dedit potestatem natu
ralem. quorum habeat potestatem. piscium ma
ris. uolatilium caeli. & omnium reptantium
quae repunt super terram; Quare haec est natu
ralis potestas hominis ita. quia homo

ex eo habet potestatem. ubi factus est ad ima-
 ginem dei; Ubi autem factus est ad imaginem dei.
 in intellectu in mente. in interiore homine;
 In eo quod intellegit ueritatem. diiudicat iustitiam
 & in iustitiam. nouit a quo factus est. potest intelle-
 gere creatorem suum; habet hanc intellegentiam
 qui habet prudentiam; Ideo multi cum cupi-
 ditates malas desidererent in se imaginem
 dei. & ipsam quodammodo flammam intellegen-
 tiae puerilitatem morum extinguerent. clama-
 bat illis scriptura. nolite fieri sicut equus &
 mulus quibus; non est intellectus; Hoc est dicere.
 propositus equo & mulo. te ad imaginem meam
 feci. potestatem super ista tibi dedi; Quare? quia
 non habent ferae rationalem mentem. tu autem ratio-
 nali mente capis ueritatem; Intellegis quod
 super te est. & in fratre illa est quibus; propositus
 es; Quia uero peccauit homo & deseruit
 eum sub quo esse debuit. subditur ei supra
 quem esse debuit. Intendite quid dicam; Dicit homo.
 peccora. uerbi gratia. super te deus. in fratre
 peccora; Agnosce eum qui super te est. ut agnoscat

te quae in fratre sunt; Ideoq; dū daniel ag-
nouit & supra sedm. agnouerit illū sup se
leones; Si aū non agnoscit illū qui sup te ē.
superiore contēnis. subderis inferiori; Prop-
ter ea supbia egyptioꝝ. unde domita ē.
deranis. & muscis; poterat dñs leones mitte-
re. sed aliquis magnus leone terrendus ē.
quanto illi erant superiores. tanto de reb; con-
tēptibilib; & ab istis. fracta ē eoz ceruix
mala; Sed danielē cognouerit leones. q̄
ille subditus erat dō; Quid mastyr̄es qui
ad bestias pugnauerit. & faerarū morsib;
laniati sunt; N̄ erant sub dō tres uiri serui
dñi. seruidi machabei; Agnouit ignis ser-
uos dñi. tres uiros quos n̄ ussit. quorū uestim̄
ta n̄ corruptit; N̄ agnouit machabeos.
agnouit machabeos. agnouit fr̄s & istos;
Sed opuserat qd̄ dā flagellū p̄mittente dño.
qui dix̄ in scriptura. flagellat omnē filiū
quē r̄cipit; Putatis enī fr̄s. quia ferrū
transuerberat & uiscera dñi. nisi ipse p̄-
mitteret & aut hereret in ligno. nisi ipse

uoluisse; Nō eū agnouit creatura. an exem-
 plū patientiæ p̄posuit fidelib; suis; Ideo
 d̄s quosdā liberauit uisibilit̄. quosdā non
 liberauit uisibilit̄. om̄s tam̄ spiritalit̄ libe-
 rauit; Spiritalit̄ neminē deseruit. uisibi-
 lit̄ quosdā uisus ē deseruisse. quosdā uisus
 ē eripuisse; Ideo quosdā eripuit. ne putet
 illū nō potuisse eripere. testimoniū dedit.
 qui apoteſt; Et ubi nō facit. s̄c̄r̄ & liorē intelle-
 gas uoluntatē. n̄ s̄u sp̄c̄s̄ difficultatē; Sed
 quid fr̄. cū euaserimus om̄s istos mortalita-
 tis laqueos cū transierint tēpora tēptatio-
 nis. cū s̄cti huius mutabilitas d̄currerit.
 & reciperim̄ illā stolā primā. In mortalita-
 tē illā quā p̄ccando p̄didim̄. cū corrupti-
 bile hoc induerit incorruptionē. id ē. caro
 ista induerit incorruptionē. & mortale hoc
 induerit Inmortalitatē. iam p̄f̄ctos filios
 d̄i. ubi non opus ē tēptari n̄c̄ flagellari.
 agnoscit nos creatura omnis. subdita nob̄
 eſt om̄a. si nos sic sumus d̄o subditi; Sic ergo
 deb̄ eē xp̄ianus. ut nō glorific̄tur sup̄

alios homines; Dedit enim tibi deus esse super bestias. id est meliorem esse quam bestias. hoc naturale habes. semperis melior quam bestia; Si uis melior esse quam alius homo. inuidebis ei quando tibi uides equalē esse; Debes uelle omnes homines equalē tibi; Et si uis ceris aliquē per prudentiam optare debes ut sit & ipse prudens; Quā diu tardus ē. discit atē quā diu indoctus ē. indiget tui. & tu uideris doctor ille autē discens; Tu ergo superior. qui doctor es. ille inferior. quod discens; Nisi optes equalē illū. semper uis habere discentē; Si autē semper uis habere discentem inuidus eris doctor; Si inuidus doctor. quomodo eris doctor. rogo te noli ipsam inuidiam tuam docere. audi apostolum dicentē. de uisceribus caritatis. uelle omnes homines esse sic me ipsum; Quomodo uolebat omnes equalēs. ideo erat omnibus superior. quia caritatem obtabat omnes equalēs. excessit ergo homo modum. auarior uoluit esse. ut supra homines esset. qui supra pecora factus est. & ipsa est superbia; Et uidetis quan

ta opera faciat supbia. ponit in corde.
 quā similia faciat. & quasi paria caritatis;
 Pascit esurientē caritas. pascit & supbia; Ca
 ritas ut dī laudetur. supbia. ut ipsa lau
 detur; Vestit nudos caritas. uestit & sup
 bia. ieiunat caritas. ieiunat & supbia;
 Sepelit mortuos caritas. sepelit & supbia;
 Omnia opera bona quae uult facere cari
 tas & facit. agit econtra supbia. & qua
 si ducit equos suos; Sed interior. ē. ca
 ritas. tollit locū male agitatae supbiae.
 n̄ male agitanti. sed male agitatae; Uae
 homini. cuius auriga supbia ē. n̄ esse ē.
 enī ut in p̄ceptis eat; Ut autē n̄ sit supbia. quae
 agit. & facta bona quis nouit. quis uidet & ubi
 ē. est hoc opera uidemus pascit misericor
 dia pascit & supbia; Hospitē suscipit miseri
 cordia hospitē suscipit & supbia; Int̄ce
 dit pro paupere misericordia. int̄cedit & sup
 bia; Quid. ē. hoc in operibus; n̄ discernimus.
 audeo aliquid dicere. sed n̄ ego. paulus dixit.
 Moritur caritas. id. ē. homo habens caritatē.

confitebatur nom̄ xp̄i. dicitur mastyrū. confitebatur
supbia. dicitur mastyrū; Ille habet caritatē.
ille n̄ habet caritatē. sed audiat ab apostolo ille
qui n̄ habet caritatē. si distribuero om̄a mea pau
perib; & si tradidero cor p̄ meū ut ardeat carita
tē aū n̄ habet. nihil mihi prodest; Ergo scriptu
ra diuina intrans reuocat. a iactatione huius
faci ei foris securus. & ab ista superficie quae iactat
ante homines reuocat nos intro; Redi ad consci
entiā tuā. ipsā interroga; Noli attendere quae flo
ret foris. sed quae radix est intra; Radicata est
cupiditas. species potest esse bonorum factorum uere
operum bona esse n̄ possunt; Radicata est caritas.
securus esto. nihil mali procedere potest; Blandit
supbia. sicut amor. ille uertit. ille cedit. illa enim
uestit ut placeat hominib;. ille caedit. ut cor
rigat disciplina. accipit magis plaga carita
tis. quam elemosina supbiae; Redite ergo intro
fr̄s. & in omnib; quecūq; facitis. intuemini testē
dñm; Uidele si ille uidet quo animo faciatis. si
cor ur̄m uos n̄ accusat. quia iactantiae causa
facitis bona. securi estote; Nolite enim timere

quando factis bene. ne alit̄ uideat. timens p̄pt̄
 ea facias. ut tu lauderis; Nā uideat alit̄. ut d̄s
 laudetur; Si enī abscondis ab oculis hominis
 ab imitatione hominis; Duo sunt eljmosinā
 facis. Duo esuriunt. unus panē. alit̄ iustitiā; In
 t̄ duos istos famulicos quid altū ē. beati qui esu
 riunt. & sitiunt iustitiā. qm̄ ipsi saturabunt. In
 t̄ duos istos famulicos bonus operator constitu
 tus ē. si caritas de illo operat̄. ambos miserat̄
 ambob; uult subuenire; Ille enī querit qd̄ im
 tur. pascis istū. p̄bere isti. ā bobus dedisti elj
 mosinā; Illū fecisti gratulatore de fame int̄
 fecta. hunc fecisti imitatore de exemplo ppo
 sito; Miserramini ergo tāquā misericordes.
 qe in eo d̄iā qd̄ diligitis inimicos. fr̄s diligitis;
 N̄ ep̄ut̄ d̄is ioh̄m nihil de inimici dil̄ctione
 p̄cipisse. quia frat̄ na de d̄ caritate n̄ tacuit;
 Fr̄s diligitis. quomodo inquit fr̄s. diligim̄. quero
 quare diligas inimicū. quare illū diligitis? ut sa
 nus sit in hac uita; Quid si non illi expedit.
 ut diues sit; Quid si ipsis diuitis excaecabitur.
 ut uxore ducat; Quid si amare uita patitur

ut filios habeat. quid si malierit: incestasunt
ergo quae uideris optare inimico tuo. qui ad
ligis eum. incestasunt. opta illi ut habeat te cum
uita aeterna. opta illi. ut sit frater tuus; Si ergo
hoc obtas diligendo inimicum ut sit frater tuus. cum
eum diligis fratrem diligis; Non enim amas in illo quod est.
sed quod uis ut sit; Dixerunt aliquando caritati
urae nisi fallor robur est. ligni positum ante oculos.
faber obtinuit uidit lignum. Non dolatum percussu
de silua. ad amant. nescio quid inde uult face
re; Non enim ad hoc amant ut se per se maneat in arte
uidit quod futurum est si amore quod est. Si amant quod
inde facturus est. Non illud quod est; Sic nos & deus ama
uit peccatores. dicunt quod deus amant peccatores. at enim
non est opus sanis medicus. sed male habentibus; Non
quid ad hoc amant peccatores. ut peccatores
remanerent. quasi lignum de silua uidit nos faber.
Si cogitauit aedificium quod inde facturus est. Non siluam
quod erant; Sic & tu respicis inimicum tuum. ad uer
santem. se uentem. mordentem uerbis. exasperantem
contumelias. instantem odium. attendis tibi quod
homo est; Uides ista omnia quae aduersasunt ab

homine facta. & iudex in illo quod ad factus sit; Quod
 autem homo factus est. ad factus est; Quod autem te odit. ipse
 fecit quod in iudex ipse fecit & quid dicis in animo tuo. domine
 propitius illi esto. dimitte illi peccata. incute illi
 terrorem. muta illum; Non amas in illo quod est. sed quod in se
 sit; Ergo cum inimicum amas. fratrem amas; Quae propter
 facta dilectio. inimici dilectio. quae perfecta dilectio
 est. in dilectione fixa eterna; & nemo dicat. quod aliquid
 minus nos monuit iohannis apostolus. & plus nos monuit
 dominus christus; Iohannis nos monuit ut fratres diligamus. christus
 nos monuit. ut etiam inimicos diligamus; Adtende
 quare te monuit christus ut diligas inimicos. nunquid
 sepe ut remaneant inimici? si ad hoc te monuit. ut
 inimici remaneant. odis non diligis; Adtende quomo
 do ipse dixit. id est. quia nolebat. ut sic remanerent
 persecutores. ait pater. ignosce illis. quod nesciunt quid
 faciunt; Quibus uoluit ignosci. mutat illos uoluit.
 quos uoluit mutare ex inimicis fratres facere dignatus est.
 & uere sic factus. occisus est. sepultus est. resurrexit. in celum
 ascendit. spiritum sanctum misit discipulis. coepit cum fiducia
 predicare. nomen ipsius. miracula faciebat. in nomine
 crucifixi & occisi; Uiderunt illi inter factores domini

& qui sanguinē ei saeuendo fuderē credendobiberē;
Hae dixi fr̄s & longius cule. tam̄ quehentiū fuit
cōmendanda caritas ipsa caritati uer̄ae. id ē. cō
mendanda sic erat; Si enī caritas nulla ē in uob̄
nihil dixim̄. si aū ē in uob̄. tāquā oleū in flāmas
adixim̄. & in quo n̄ erat ē uerb̄ accensus fofte; In alio
creuit qđ erat. in alio coepit ēē qđ n̄ erat; Ad hoc ceste
ista dixim̄. ne pigritis diligere in m̄cos. saeuit in
te homo. ille saeuit. tu p̄care. ille odit. tu miserere;
Febris animae ipsius te odit. sanus erit. & gratias
tibi aḡ; Quomodo medici diligunt aegrotos. nū
quid aegrotos diligunt. si aegrotos diligunt. uolunt
ut sēp̄ aegrotent; Ad hoc diligunt aegrotos. n̄ ut
aegroti. remaneant. sed ut ex aegrotis sani fiant;
& quanta plerūq; patiunt̄ a fren̄dicis. quales con
tumelias uerboꝝ. plerūq; & p̄cutiunt̄; Per se qđ
ille febrē ignoscit homin̄; & quid dicā fr̄s. amat
inimicū suū. immo odit inimicū suū; Morbū
enī ipsius odit. & amat hominē a quo p̄cutit̄. odit
febrē. a quo enī p̄cutit̄. a morbo. ab aegrotationē
a febre; Illud tollit. qđ illi aduersatur ut rema
neat. illud unde gratulatur; Sic & tu. si odit te

in misericordia tua. & in misericordia tua. noueris quod cupiditas
 facti in illo regnat. propter ea te odit; Si odisti illum & tu con-
 trario reddis malum pro malo; Quid facis reddere malum pro ma-
 lo. unum egrotum flebam qui te oderat. iam duos plango.
 si & tu odisti; Sed persequitur. res tua tollit tibi. nescio
 quaeque habes in terra ideo illum odisti. quod angustias tibi
 facit in terra; Noli ergo pati angustias. migra in caelum
 sursum. cor ibi habebis. ubi latitudo est. ut nullas an-
 gustias patiaris. in spiritu uirtutis ascendens; Adtende quae tibi
 tollit. nam ipsa tibi tolleret. nisi ille permitteret & qui flagellat.
 omnem filium quem recipit; Quodammodo ferramentum
 dicitur. quos saneris. ipse in misericordia tua. si nouit deus utile
 tibi esse ut expoliet te; Permittit tibi illud si nouit tibi utile
 esse ut uapulet; Permittit tibi illud ut caedat; De illote
 curat optat ut & ille sanetur; Dominum nemo uidit unquam;
 Uidetur dicitur. si diligamus in uicem. deus in nobis manet &
 dilectio eius erit perfecta in nobis; Incipere diligere pro-
 cepti. coepisti diligere. coepit in te deus habitare;
 Quia enim qui in te coepit habitare. ut perfectius habi-
 tando. faciat te perfectum; In hoc cognoscimus quod in
 ipso manemus & ipse in nobis. quod de spiritu suo dedit
 nobis; Bene deo gratias cognoscimus quia cognouimus

qui habitat in nob; & hoc ipsū unde cognoscim; qe
cognouim; qui habitat in nob. qe hoc ipse ioh̄ dix.
qe desp̄scō dedit nob. hoc ipsū quia desp̄scō de
dit tibi unde cognoscis. in̄roga uiscera tua si
plena sunt caritate. habes sp̄m dī; Unde cognos
cim; qe inde cognoscis habitare in te sp̄m dī. pau
lū in̄roga ap̄tm. qm̄ caritas dī diffusa ē in cordib;
n̄r̄s. p̄ sp̄m sc̄m q̄ datus ē nob; & nos uidim; & testes
sum; qe pat̄ misit filiū suū saluatorē mundi; S̄cu
ri estote qui aegrotatis. talis medicus uenit. despe
rabatis. magni excedit morbi. insanabiliora erant uul
nera; Desperata erat egritudo. magnitudinē mali
ctui adtendit. omnipotentiam medici n̄ adtendit;
Tu desperatus es. sed ille om̄ps ē; Cuius testes isti sunt.
q̄ p̄ n̄mo sanati. & adnuntiantes medicū. & ipsi tam
plurisp̄ sanati quā r̄; Nā sic dicit ap̄ts. spe em̄ sal
ui facti sum; Coepim; ergo sanari in fide. p̄fici &
aū salus n̄ra cū corruptibile hoc induert in cor
ruptionē. & mortale hoc induert in mortalita
tē; Habet spes ē. n̄ dū res. sed qui gaudet in spē te
nebit & r̄; Quia aū spē n̄ habet. ad r̄ n̄ poterit
p̄uenire; Qui cūq; confessus fuerit qd̄ ih̄s ē. filius

di. dī in eo mansit. & ipse in dō; Jā amultis confessus
 fuerat rīdicam uerbo sed facto. n̄ lingua sed uita;
 Nā multi confitent̄ uerbis. & factis negant. & cognouim̄
 & credidim̄. quā dilectionē habet dī in nob; & iterū
 unde cognouisti: dī dilectio ē. iā dix̄ illud superius;
 Ecce iterū dīc. amplius tibi dilectio n̄ potuit cōm̄dari.
 quā ut diligere & ur̄ dī. foste unus dī contēpturus eras.
 & dīm contēnus; Dī dilectio ē. & qui mansit in dilectione.
 in dō mansit. & dī in eo mansit. uicissim se habitant q̄ conti
 nēt. & q̄ continētur; Habitas in dō. sed ut continearis.
 habitat in te dī. sed ut contineat te & cadas. ne foste sic te
 putas domū dī fieri. quomōdō m̄ tua postat carnē
 tuā; Si subtrahat sed m̄ in qua ē scadis. si aut̄ te sub
 trahat n̄ cadet; Dī integer ē. cū eū deseris. integer
 cū ad eū redieris; Tu sanaris. n̄ illi aliquid prestabis;
 Tū mundaris. tū perficeris. tū corrigeris. ille medicam̄
 tū ē. non sano; Regula ē prauo. lux ē tenebrato.
 habitatio ē deserto. Om̄a ergo tibi conferunt; Uide
 ne putes dō aliquid conferri quando uenis ad dīm. n̄c
 saltim mancipiū; Ergo n̄ habebit dī seruos. si tu nolu
 eris. & si nō noluieris. dī non indiget seruis. sed ser
 uis dō. ideo dīc psalm; Dixit dñs dīm̄ estu. ipse ē uerus

dn̄s. & quid ait. qm̄ bonoꝝ meoꝝ n̄ neges; Tu es bono ser-
uitui. & laeꝝ & bono tuo seruius ut pascas illū. egges & tu.
bono seruitui. ut adiuu & te; n̄ tibi potes aquā implere.
n̄ tibi potes coquere n̄ tibi potes ante equū currere.
uim̄ tū potes curare; Uides q̄ indiges bono seruitui.
obsequio illius indiges; n̄ es ergo uerus dn̄s. quando
indiges in se hōrē. ille ē uerus dn̄s q̄ nihil a nob̄ querit.
& uas nob̄ si eū n̄ queret. nihil a nob̄ querit. & quae si
uit noscū eū n̄ queret; Ouis una errauerat. inuenit
eā gaudens. In humeris suis repostauit; & nūquid
ouis erat pastor in necessaria. & n̄ ovis potius pastor ne-
cessarius erat; Quanto libentius de caritate loquor.
tanto minus uolo finire ep̄tam istā; Nulla res ē arden-
tior ad cōm̄dandā caritatē. nihil uob̄ dulcius p̄dicat.
nihil salubrius bibit. sed si bene uiuendo. confirme-
tis in uob̄ munus dī. nescitis ingrati tantę gratiæ illius;
Qui cū haberet unicū. noluit illū eē unū. sed ut fr̄s habe-
ret. adoptauit illi quicū illo possideret. ut a adler nā;
EXPLICIT TRACTATUS OCTAUIUS;
INCIPIT TRACTATUS NONUS EJUSDEM;
De eo q̄ d̄ scribitur ē. in hoc p̄f̄ta ē dil̄ctio in nob̄.
Dut fiduciā habeam̄ in die iudicii. quia sic ille ē